

Bensodiasepiinide ja bensodiasepiinisarnaste ravimite väljakirjutamise piirangud on muutunud

1. detsembril 2023 jõustusid muudatused bensodiasepiinide ja bensodiasepiinisarnaste ravimite (anatomilis-terapeutilis-keemilise klassifikatsiooni (ATC) rühmad N03AE, N05BA, N05CD, N05CF) väljakirjutamises.

12

PIIRANGUTE MUUTUS

Katrin Kurvits

ohutusjärelvalvebüroo
spetsialist
Ravimiamet

Anett Lilleväli

IT-analüütik
Tervisekassa

Muudatustega kehtestati seda tüüpi rahustite ja uinutite väljakirjutamisele senisest laiemapõhjalised piirangud eesmärgiga suunata nende ravimite asjakohasemale kasutamisele ning juhtida tähelepanu kasutamisele kaasnevatele ohtudele. Vajadus muudatusteks ilmnas 2020. aastal Eestis läbi viidud bensodiasepiinide ja bensodiasepiinisarnaste ravimite kasutamise uuringust (Kurvits *et al.* 2020), mille tulemused viitasid probleemkohtadele seni kehtinud piirangutes.

Muudatuste tähendus apteekrile

Senini kehtisid bensodiasepiinide ja bensodiasepiinisarnaste ravimite väljakirjutamisele ning väljastamisele koguselised piirangud ühe retsepti kohta: 60 tabletti, 20 ampulli, 20 suposiiti, 10 rektaal-tuubi, 25 ml suukaudseid tilku. Ühe ostuga võis korraga väljastada maksimaalselt kahekordse koguse.

Apteekrite jaoks on uuenenud piirangutes oluline muudatus –

piirangud kehtivad bensodiasepiinide ja bensodiasepiinisarnaste ravimite väljakirjutamisele ning nende osas toimub automaatskontroll retseptikeskuses retsepti väljakirjutamise hetkel. Seega ei pea apteekrid enam bensodiasepiinide ja bensodiasepiinisarnaste ravimite väljastamisel kontrollima retseptiga väljastavat kogust. Apteekril tuleb lähtuda üksnes retseptile märgitud kogusest ning vastutus selle osas lasub ravimi väljakirjutajal.

Apteekritel on endiselt nõustav roll. Nagu kõigi ravimite puhul, on ka rahustite ja uinutite väljastamisel väga oluline nende ravimite kasutamisele kaasnevad ohud üle rääkida, sest arstikabinetis kuulnud teave ei pruugi patsiendile meelde jääda või võib olla puudulik.

Muudatused väljakirjutamise piirangutes

Uuenenud piirangutes eristatakse bensodiasepiinide ja bensodiasepiinisarnaste ravimite esmast ning korduvat määramist vastavalt sellele, kas patsiendil on eelneva 12 kuu jooksul väljaostetud retsepte

nendele ravimitele või mitte.

Esmakordsel määramisel tohib raviarst välja kirjutada väikseima tugevusega ravimpreparaati kuni 30 tabletti (senise 60 asemel). Teiste ravimvormide väljakirjutatav kogus esmakordsel määramisel ei muutunud.

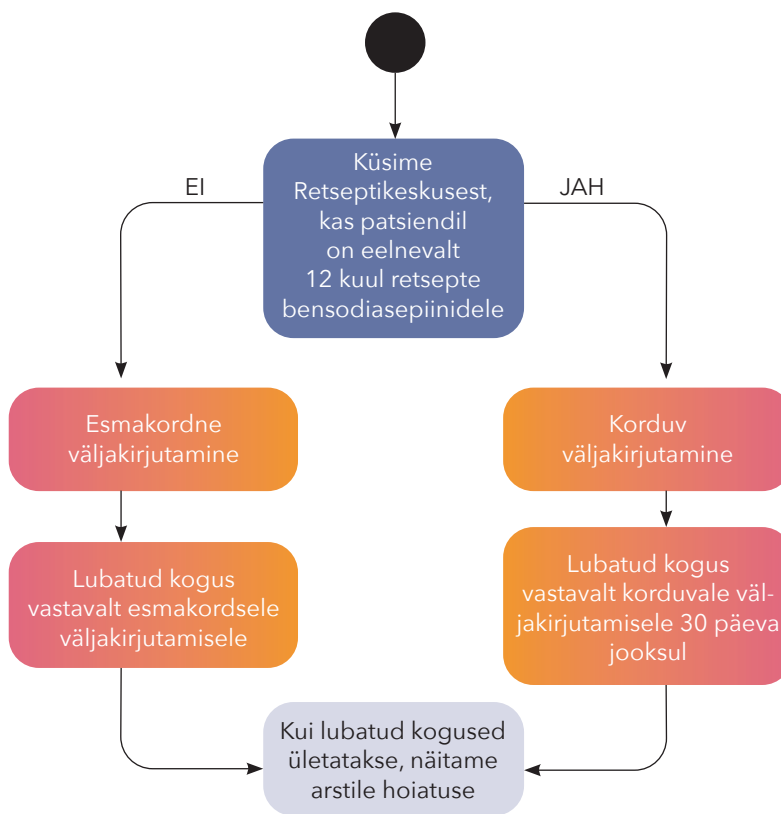
Nende ravimite korduval määramisele seati juba varasemalt kehtinud väljakirjutatavatele kogustele ajaline mõõde. Lisaks kehtivad edaspidi need kogused kogu ravimirühmale.

Teisisõnu määratleti periood, mille jooksul maksimaalset lubatud kogust rahusteid ja/või uinuteid mõlema rühma peale kokku võib määrata. Edaspidi tohib 30 päeva jooksul mõlema rühma ravimpreparaate (bensodiasepiine ja bensodiasepiinisarnaseid ravimeid) kokku välja kirjutada kuni 60 tabletti, 25 ml suukaudseid tilkasid, 20 ampulli ja 10 rektaal-
tuubi. Põhjendatud juhtudel on arstil võimalus erandkorras määrata suuremaid koguseid. Selleks tuleb raviskeem koos meditsiinilise põhjendusega kooskõlastada psühhiaatriga e-konsultatsiooni teel.

Retseptikeskuse automaatne kontroll

Retseptikeskusesse on lisatud alates 2024. aasta jaanuarist kontrollid, mis annavad retsepti väljakirjutamisel vastava hoiatusteate, kui lubatud koguseid ületatakse. Näiteks korduval väljakirjutamisel summeeritakse eelneva 30 päeva sama ravimvormi retseptide ravimi kogused koos väljakirjutatava retsepti kogusega ning kui see ületab korduval määramisele seatud lubatud maksimaalset kogust, kuvatakse arstile vastav hoiatus.

Erandjuhtudel, kui raviskeem on kooskõlastatud teise eriarstiga, on ravimi väljakirjutamine suuremas koguses lubatud. Sel põhjusel on kirjeldatud kontroll täna seadistatud hoiatusena, mis tähendab, et arst saab hoiatusest hoolimata

Joonis 1. Bensodiasepiinide ja bensodiasepiinisarnaste ainete väljakirjutamisel retseptikeskuses rakenduvate kontrollide lihtsustatud vookeem.

retsepti kinnitamisega jätkata. Retseptide kohta, mille väljakirjutamisel kuvati hoiatus, talletub retseptikeskusesse info, mida saab hiljem kasutada järelevalves.

Lisaks on retseptikeskuses kontroll, mis ei võimalda ühele retseptile bensodiasepiine või bensodiasepiinisarnaseid ravimeid maksimaalsetest lubatud kogustest suuremas koguses kirjutada.

Kokkuvõttes sätestavad uuendatud piirangud raamistiku nende ravimite ratsionaalsemaks kasutamiseks, jättes samas arstile võimaluse patsiendi vajadustest lähtuvalt neid ravimeid ka teistsuguselt määrata. On vaja põhimõttelist muutust, et ravi bensodiasepiini ja bensodiasepiinisarnaste ravimitega ei alustataks liiga kergekäelistelt sellega kaasneva võivad ohtusid arvestamata. See eeldab laiemapõhjalist lähenemist ja koostööd, kus lisaks väljakir-

jutamise piirangutele on vajalik ravijuhise väljatöötamine ning rakendamine igapäeva praktikasse, koolitustegevused, aga ka järelevalve ja selle tagasisidestamine. 🗣️

Kasutatud kirjandus

1. Ravimite väljakirjutamine ja apteekidest väljastamine ning retsepti vorm (29.12.2023). Riigi Teataja I. Kasutatud 15.01.2024, <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122023017>.
2. Kurvits, K., Uuskula, M., Laius, O., Jaanson, P. Bensodiasepiinide ja Z-ravimite ambulatoorne kasutamine Eestis. Eesti Arst. 2020;99(8):472–9. <https://ojs.utlib.ee/index.php/EA/article/view/16748>.
3. Baldwin, D. S., Aitchison, K., Bateson, A., Curran, H. V., Davies, S., Leonard, B. et al. Benzodiazepines: risks and benefits. A reconsideration. J Psychopharmacol. 2013;27(11):967–71. <https://doi.org/10.1177/0269881113503509>.
4. Guina, J., Merrill, B. Benzodiazepines I: Upping the Care on Downers: The Evidence of Risks, Benefits and Alternatives. J Clin Med. 2018;7(2):17. <https://doi.org/10.3390/jcm7020017>.
5. Ravimiregister. Ravimi omaduste kokkuvõtted. <https://ravimiregister.ee/> (vaadatud 15.01.2024).